בית אהרן — בהעלותך

בהעלותך פי' שהוא מעלה את הנרות למעלה. אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. פירוש אלו השבעה נרות של מנורה יאירו להפנימית של מנורה:

עוד אמר. מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאיליה כי הקב"ה ברא את העולם יש מאי"ן. והצדיקים עושין אי"ן מי"ש. וזהו מדליק. שמזככים את החומר עד שנעשה כולו רוחניות. וזהו עד שתהא שלהבת עולה מאיליה. בלי שום הפסק חומר כלל שנעשה כולו רוחניות:

איתא במדרש. בהעלותך את הנרות. זש"ה י"י חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר כו' ע"ש:

הנה באמת התורה היא בכל עת ובכל זמן ובכל מקום [* ל"ד ל' זה אבל ר"ל ענין העלאה אצל הנרות] וכמה פעמים כתיב בתורה העלה את נרותיה. כי כל דבר הנמצא בעולם וכל העולם כולו הוא רק בחינת שבעה נרות והעולם כולו נקרא מנורה. ונראה כי יום שבת קודש הוא הנר האמצעי וששה ימים הם שלשה ימים מקמי שבתא ושלשה ימים לבתר שבתא וזהו השלשה קני מנורה מצדה האחד ושלשה קני מנורה מצדה השני. ועכ"ז כתיב יאירו שבעת הנרות כל השבעה נרות. כי נר האמצעי מוטה ג"כ מעט שנוטה כלפי חסד. וכמו כן כל העולם יש שבעה ימים בשבוע. ובשמיטה יש שבע שנים ואח"כ שבע פעמים שבעה זה יובל. כידוע שכל בנין העולם הוא ע"י שבע מדות הנקראים ז' ימי הבנין. ובכל מדה ומדה נכללים כל העשרה מאמרות וכל העולמות שלמעלה מזו עד שבא לכלל מאות ומשיגים הדעות. ואח"כ בא לאלפים ומתייחדים הכל למספר אל"ף הוא פל"א ונקרא אל"ף. וז"ש הכל בלשון בהעלותך את הנרות. כי כל העולם כולו בחינת שבעה הנרות. היינו שהם הכלים המקבלים לתוכן השמן והאור יוצא מתוכן. ומהיכן הם מקבלים. ושמן הטוב תריק על שבעה קני המנורה. כי כל העולם כולם מקבלים החיות שלהם ע"י המדות הנ"ל מן החכמה עליונה הנקרא שמן וזהו כולם בחכמה עשית שכל העולמות וכל המדות מקבלים הכל מחכמה. מלאה הארץ קניניך. כדאיתא בגמרא חמשה קנינים קנה לו הקב"ה. אברהם קנין אחד שנאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ. ופירש"י שהקנה השמים והארץ להקב"ה. וזהו הפירוש כאן ג"כ מלאה הארץ קניניך. היינו הצדיקים שמקנים כל הארץ להקב"ה ע"י מצות ומעש"ט שלהם:

נחזור לענינינו שכל העולם נקראים מנורה. והכל ע"י שבעת הנרות ומקבלים הכל מחכמה. לכן כתיב ג"כ ביעקב מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת בעבודה אשר תעבוד עמדי עוד שבע שנים אחרות. היינו מן העולם ועד העולם כידוע רחל עלמא דאתגליא ונקראת זאת. ולאה עלמא דאתכסיא ועיקר הוא שצריך כל אדם לידע שהוא מקבל החיות מהחכמה העליונה. וצריך להאיר לכל גופו ושיאיר לכל העולם כולו בחיות הבורא ב"ה לדבק כל העולם לשרשו. וכפי שהמנורה הוא הכלי שמכניסים בו השמן ובתוכו הפתילה ועל הפתילה יאחז בו האור ובהאור יש כמה גוונין. כן הוא כל האדם ממש היינו הגוף הוא הכלי והשמן היינו האור והחיות שלו הוא מאורו של הקב"ה והמצוה שעושה בגשמיות הוא הפתילה שיאחז בו האור ועל ידו הוא משיג כל הבחינות של אורו הקדוש. כפי דאיתא זכה יתיר כו' זכה יתיר כו'. כידוע שיש ה' בחינות נר"ן ח"י. וכשזוכה ע"י קיום מצותיו של הקב"ה ויחודו הוא משיג חיות יותר גדול. ולזה נקרא האדם מנורה והמצות הם הפתילה וע"י מקבלים האור הקדוש עד שעוזר לו הקב"ה שיוכל להשיג כל הבחינות הנ"ל. ובמשיח כתיב הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאוד היינו שהוא ישיג כל החמשה בחינות עד בחינת יחידה ולזה כתיב במדרש ירום מאברהם. ונשא מיצחק. וגבה מיעקב. מאד ממשה. היינו שכל צדיק וצדיק משיג ע"י בחינות שלו כל החמשה בחינות הנ"ל. ומשיח צדקינו הוא כללות כל העולמות וישיג ע"י כל הבחי' ומדות הנ"ל הנקראים בשם אבות הקדושים ישיג כל החיות עד בחינה יחידה. ולזה כתיב חמשה לשונות ובחי'. ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד:

היוצא לנו מזה שצריך כל אדם לידע שכל העולם כולו וכל אדם הכל הוא בחינת מנורה וכלי שמקבלים בתוכם חיות ואורו של הקב"ה. ויראה כל אדם לקשר עצמו וכל העולם לחי החיים בכדי שיעזור לו הקב"ה שישיג בזה העולם אורו של הקב"ה. וזהו אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. וזהו רצה הקב"ה לזכות את ישראל ע"י הנרות היינו המצות וכו'. שנאמר י"י חפץ למען צדקו. היינו שיצדיק את ישראל. יגדיל תורה שעי"ז ישיגו החיות השלימות. ויאדיר שיעלו הכל להקב"ה שנקרא אדיר. וזהו דאיתא בגמרא הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אד"ר. שנאמר אדיר במרום י"י:

וביום הקים את המשכן. כסה הענן את המשכן לאהל העדות. ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בוקר. כן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה:

הנה כבר דברנו מזה. הענן נקרא החסדים ואש נקרא הגבורות. ויכול להיות שזה פירוש הפסוק. וביום הקים את המשכן. שאז נגמר בנין העולם כידוע. וזהו הפירוש הענן והאש שמנהיג הקב"ה את העולם מאז ועד עתה הכל בשני הבחינות הנ"ל. חסד וגבורה. וע"י ב' הבחינות הם קיום העולם. ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד כברייתו של עולם בתחילה אוכמא והדר חיוורא ומשניהם נעשה שלימות יום אחד. וכפי דאיתא בגמרא רצה הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדה"ר. ובנבואת זכריה כתיב ראיתי והנה מנורת זהב כולה. היינו מדה"ד. רק שראה שאין העולם מתקיים וגולה על ראשה. היינו ויעבור מלכם לפניהם וי"י בראשם וכפי שדברנו כבר הרבה פעמים מזה. ולזה כתיב כן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה. וכן כתיב כי ענן י"י עליהם יומם ואש תהיה לילה בו כו' בכל מסעיהם. כי כן הנהגת הקב"ה עמנו בני ישראל בשני המדות הנ"ל רק הכל הוא כפי שאנחנו מביאים מדותיו של הקב"ה לזה העולם ע"י עשיות שלנו שזה היה עיקר רצונו יתברך בבריאת עולמו להיטיב לברואיו. ולזה כתיב ולפי העלות הענן. היינו כפי שמעלים ומביאים את החסדים לזה העולם כן יסעו ב"י. כי באמת ישראל מחוייבים לילך תמיד ממעלה למעלה. וכן כתיב שש מעלות לכסא. ויש גם שבעים מעלות כידוע שבכל מדה נכלל עשר. ובשבעה מדות נמצאים שבעים מעלות. ולזה יש שבעים פנים לתורה. וכשמביא חסדו של הקב"ה עי"ז המעלה צריך לילך למדריגה יותר גבוה. ולזה נקראים הכל מעלות. רק האיך יכול לעלות תמיד ממעלה למעלה. לזה כתיב ולפי העלות הענן כי עיקר הוא ע"י תורה שבע"פ שנאמר כי עפ"י הדברים האלה כרתי אתך ברית וגומר ועליה נאמר ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. וכבר אמרנו על הזמר שאנו אומרים בשבת. שכרו הרבה מאוד על פי פעלו. ולכאורה הוא תמוה מקודם אמר הרבה מאוד ואח"כ אמר עפ"י פעלו. היינו רק כפי שמגיע לו. אכן הפירוש הוא כך. עפ"י פעלו. היינו ע"י תורה שבע"פ הנקרא פי. על פי התורה אשר יורוך. ולזה אזמר כאן. ולפי העלות הענן היינו ע"י שמדבק האדם עצמו לתורה שבע"פ ומייחד תורה שבע"פ עם תורה שבכתב ומביא עי"ז כל החסדים להעולם וזה ידוע שמלכות נקרא פה. וכשמקיים כן. כן יסעו בני ישראל. היינו שנוסעים תמיד ע"י תורה שבע"פ ממעלה למעלה. ויכול להיות שזהו הפירוש. רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך. רוחי אשר עליך זה תורה שבכתב. ודברי אשר שמתי בפיך זה תורה שבע"פ. וכשמחבר תורה שבע"פ עם תורה שבכתב אז לא ימושו מפיך ומפי זרעך וכו'. וזה חיוב על כל ישראל תמיד לקשר תורה שבע"פ עם תושב"כ ובזה הוא קיום העולם. שיתחברו שני המדות יחד הענן והאש ויאיר לכל העולם בחסדו הגדול ויהיה הכל יום אחד וכן יסעו בני ישראל לעולם. והבן:

שנת תרל"ב בש"ק פ' בהעלתך טרם נסעו למנוחות זי"ע אמר. וי"ש אשר יהיה הענן ימים וגו' וי"ש אשר יהיה הענן מערב וגומר. כמו שדברנו בפ' בישישים חכמה ב' פעמים י"ש להנחיל אוהבי י"ש ואוצרותיהם אמלא. כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. ובהעלותו יסעו היינו כשהעלו ויחדו בחי' יש לבחי' אין אזי יסעו. והמ"י: